

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1868.

ΤΟΜΟΣ ΙΘ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 444.

Τ' ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ.

ΠΟΙΗΜΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ. ΛΟΥΖΗ

άγνωστοι του ίππικος.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΧΑΡΑΓΓΟΥΛΑ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ια φορά δύπου ή νεότη μου άνθισε,
Ποῦ ή καρδιά μου γι' ἀγάπη χτυπούσε,
Ποῦ μουν ἄγκυρτο ἀκόμη λουλούδι
Ἄγγελοῦδι—μουν ἐφάνη ἐμπροστά.

Γαλανὸ καὶ ξανθὸ σάν τὸν ἥλιο
Εἶχε συῆμα σεμνῆς κοπελούλας,
Τὴν πνοὴ τὴ δροσία τῆς αὐγούλας,
Τὴ γχρά, τὴ λαλία τοῦ πουλιοῦ.

Τὴν ἀγάπησα, δέ δόλιος, κ' ἔκείνη
Στὰ κρυφὰ μιὰ ματιά της μου δίνει,
Άλλὰ μέσα στὴν κάθε λαμψιά της
Η καρδιά της—μιλούσε γλυκά.

Τὸ χρυσό της τὸ στόμα κλεισμένο
Δὲν μοῦ εἴπε ποτὲ, φίλησέ με!
Δὲν μοῦ εἴπε ποτὲ, κύτταξέ με!
Τὸ σεμνό της κι' σύρανιο κορμί.

Ως κι' δέ κόσμος ποῦ πάντ' ἀγαπάει
Ἐντριπή κι' ἀτυλά νὰ κυντάη,
Ως κι' δέ κόσμος τὴν εἰχε κκράρι,
Θεία γάρι—χαμόγελο αὐγῆς.

Χαραυγὴ τὴν ὀνόμαζαν δλοι,
Τί γχρά καὶ τί αὐγούλα δροσάτη!
Σὰν τὸ κρίνο θέτων δσπρη κι' ἀφράτη,
Σὰν τῆς Εὔχες τὸ πρῶτο φιλί.

Εἶχε μάννα, γχρά στὴ μαννούλα
Πούχε θρέψει μιὰ τέτοια ξανθούλα,
Ποῦ μ' αύτὸ τ' ἀγγελούδι σιμά της
Η γχρά της—δὲν θάχε σωσμό.

Δυὸ φοράς τοῦ μαζοῦ τὰ λουλούδια
Εἶχαν δλούς τοὺς κάμπους στολίσαι,
Καὶ τ' ἀπόδον μᾶς εἶχε ἀπαντήσαι
Ν' ἀγαποῦμε κ' οῖ δυὸ στὰ κρυφά.

Ἄχ! δὲν ήξευρα δέρμος πᾶς φθάνει
Μιὰ ματιά τὴν ψυχὴ ν' ἀνασάνη,
Χίλιαις πίχραις καὶ πάθη νὰ σούση,
Ν' ἀναστήσῃ—κι' αύτοὺς τοὺς νεκρούς.

Κι' ἀπερνοῦσα ζωὴ μαραμένη
Γίγατ' ἡ νειότη φιλὶὰ λαχταρίζει,
Γίγατ' ὁ νοῦς ὁ τυφλὸς δὲν γνωρίζει
Πῶς τὸ μάτι φιλεῖ κι' ἀγαπᾷ.

Μὲ τὸ μάτι ψυχὴ μας χαιδεύει,
Καταπίθει, προσβάλλει, μαγεύει,
Μὲ τὸ μάτι θρηνεῖ καὶ γελάει,
Ἀπατᾷ, — προδίδει, μισεῖ.

Καὶ χαρὰ στὸ τριαντάφυλλο ἐκεῖνο
Ποῦ κρυμμένο προβαίνει κι' ἀνθίζει,
Καὶ τριγύρου στοὺς κάμπους σκορπίζει
Τὴν γλυκεῖὰ καὶ τερπνή του εὐεδίλι.

Άλλ' ἀν ἀσπλαγχνο χέρι τὸ πλάση
Σὲ μὲν μέρα τὰ κάλλη θὰ χάσῃ,
Πρὸν βραδιάση χλωμὸς, μαραμένο
Τὸ καῦμένο — θὰ πέσῃ στὴ γῆ.

Τί ζητεῖς, περασμένη μου ἀγάπη,
Τόρα ποῦ ὅλα τριγύρου μου κλαίνε;
Τί ξυπνήτε λαχτάραι θαμμέναι,
Γίγτε πάλε καρδιά μου χτυπᾶς;

Μὴ δι γέρως ποτὲ ξανανεύνῃ,
Μὴ τὸ ταῖρι του ἀλλάζῃ τ' ἀηδόνι,
Μ' δι ψυχὴ δυὸς φοραῖς θ' ἀγαπήσῃ,
Μὴ θὰ ζήσῃ — κανεὶς δυὸς φοραῖς;

Σθυόνται τ' ἀστρα καὶ πάλε ξανάφτουν,
Φεύγ' δι μέρα καὶ πάλε χαράζει . . .
Κ' δι ψυχὴ σου, ω θυητὲ, δὲν γκράζει,
Διν κι' ἀσπρίζουν τὰ μαῦρα μαλλιά.

Κι' ἐν μὲν πλάκα βαριὰ σὲ σκεπάσῃ
Κ' δι μορφὴ σου τὰ κάλλη, της χάση,
Η ψυχὴ σου δὲν χάνει τὸ θάρρος
Γίγτε δι Χάρως — δὲν κόφτει ψυχάς.

Ναι, ποτὲ δὲν μαραίνοντ' οἱ πόθοι
Ποῦ σ' εὐαίσθητα νειάτα ρυτρώνουν,
Ως κ' οἱ τάφοι ραΐζουν κιδρώνουν
Οταν κλείσουν λαχτάραις παλίζει.

Ναι, ξυπνοῦνε κι' αὐτὸι πεθαμένοι
Οταν κάτι νὰ εἰπούνε τοὺς μένη,
Τὸ φιλὶ ποὺ τοὺς λείπει γυρεύουν,
Ζητίζενουν — δυὸς δάκρυα στερνά.

Ἄς προσφέρω λοιπὸν τὰ δυὸς δάκρυα
Στὸ νεκρὸ σου κορμὶ, Χρυσυγὴ μου
Η ψυχὴ σου ἀς δεγχθῇ τὸ φιλὶ μου,
Άς ἀκούσῃ τὰ πάθη σου ἡ γῆ.

Καὶ σὺ, ἐπίβουλε κόσμος ἐνθυμήσου
Τ' ἀναμμένο καὶ πρῶτο φιλὶ σου,
Τῆς καρδιᾶς σου τὴν πρώτη λαχτάρα,
Τὴν κατάρα — ποὺ σοῦ πε μὲν νεά.

Ἐνθυμήσου τὴν ψεύτικη ἀγάπη
Ποῦ ἀκριβὲ σου τὴν πλήρωσαν ἄλλοι,
Ἐνθυμήσου τ' ἀειπάρθενα καλλη
Ποῦ ἀγαποῦσες καὶ τόρα μισεῖς.

Κ' ἔνα δάκρυ στὰ στήθη σου ἃς τρέξῃ
Καὶ τ' ἀναίσθητα σπλάγχνα σου ἃς βρέξῃ,
Νὰ μαλάζῃ τὴ μαύρη καρδιά σου
Η ἀπιστεῖ σου — συγχώργην νὰ βρῆ.

Γίγτε δι Θεὸς μὲ βρονταῖς καὶ πελέκις
Ζωντανεὺς καὶ νεκροὺς Οὐαὶ ξυπνήσῃ
Καὶ κάθ' ἔναν μὲ μῆς θὰ βρωτήσῃ
Άν ξστάθη πιστὸς ἔραστης —

Εἶπε αὐτὰ μὲν ψυχὴ λυπημένη
Στὸ φτωχὸ μου Άργοστόλι θημένη
Κι' ἀγροικῶντάς τα, φίλοις μου, ἀρχίζω
Νὰ τονίζω — τραγούδι γλυκό.

Τῶν πολλῶν δὲν θηρεύω τὴν δόξα,
Δὲν ζηλεύω τὰς δάφνας τῶν ἄλλων,
Δὲν ψηφῶ τοὺς βρυχμοὺς τῶν μεγάλων,
Καρτερῶ τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ.

Τοῦ μαῖαν πολλοὶ ψάλται φοροῦνται
Τὰ λιλὰ δποιοι οἱ θρόνοι σκορποῦνται,
Άκριβὲ τοὺς ἐπαίνους πληρώνουν,
Κιθηλώνουν — τὰ ξένα χαρτιά.

Άλλ' ἐμπόδιοι στοὺς νεκροὺς δὲν ταιρίζουν
Παχουλὸ-στρογγυλόμορφα λόγια,
Θέλαι δι Χάρως πικρὰ μοιρολόγια
Θέλαι δι τάφος σκοτάδι κ' ίτεται.

Ἔλξ Μοῦσα νὰ φάλλης μαζῆ μου,
Τὸ πικρὸ νὰ γλυκάνῃς φιλὶ μου,
Νὰ στολίσῃς μὲ λίγα λουλούδια
Τὰ τραγούδια — π' ἀρχίζω νὰ πῶ.

Στὰ παιδιά του ἔνα δάκρυ, δυὸς λόγια
δι! Οὐαὶ λιδῶ μὲν φορὰ ποιήσει θ' ἀρνητη,
Ποικιλού μνήμη στὸν κόσμο θὰ ζήσῃ,
Ποιανοῦ μνήμη θὰ πέσῃ νεκρή.

Σὲ ποιανοῦ τὸ μνημονῖο; Οὐαὶ πάη
Ο Καιρὸς ποὺ τὴ δόξα διδηγάσει
Τὰ φτερὰ κουρασμένος νὰ κλείσῃ
Καὶ νὰ χύσῃ — ἔνα δάκρυ πικρό.

— * * * * —

Α Σ Μ Α Π Ρ Ω Τ Ο Ν .

Π Α Π Α Τ Η .

Εἶνε χώρα μικρὴ τ' Άργοστόλι
Στὸ μεγάλο νησὶ τοῦ Κεφαλοῦ,
Σκυθρωπὴ τὴν ὠνόμασαν δλοι
Γίγτε βλέπει βουνά καὶ κρημνούς.

Στὸ πλευρὸν τὸ λιμάνι της ἔχει
Μὲ παντὶ καὶ πινὰ στολισμένο,
Τὸ χειμώνας τὸ κῦμα τὴν βρέχει,
Καὶ συγνὰ τὴν ξαρφίζει ὁ σεισμός.

Ἄπ' τὸν ὅπνο σας, φίλοι, ξυπνᾶτε
Κ' οἱ παππάδες τὸν δρῦον διαβάζουν,
Ἄσκωθῆτ' ἀπ' τὸ στρῶμα κ' ἐλάτε
Στὸ Λρυστόλι μαζῆ μου κ' ἐστε.

Τὸ χρυσὸν φεγγαράκι χλωμιάζει
Σβύωνται, πᾶντες τὸν ἀμέτρητὸν στέρεα,
Τὸ ἀκδονάκι ξυπνᾷ, φτερουγιάζει,
Δροσερὸν τὸν ἀεράκι φυσᾷ.

Εἶναι αὐγὴ σκυθρωπή, λυπημένη
Μοναχὴ περπατήσῃ Χαραυγούλα,
Τὰ στολίδια τοῦ γάμου προσμένει
Καθὼς τὸν ἄσπρο σεντόνιον διεκρός.

Τοῦ παππᾶ τὴν εὐχὴν, τὸ στεφάνι
Κάθε κόρη κρυφὰ λαχταρίζει,
Κ' ἡ φτωχὴ Χαραυγὴ ν' ἀποθάνῃ
Διψᾷ τόρα π' ἀρχίζει νὰ ζῆ.

Η̄ χαρὰ τοῦ προσώπου της πάσι,
Τὸ λαμπρὸν της κορμάκι βαρχίνει,
Μεσ' στὰ στήθη της δέρνει, χτυπάει
Πληγωμένη, σφραμένη καρδιά.

Ἄχ ! τὸν ἀνδρα ποὺ η κόρη ἀγαποῦσε
Κάθε αὐγὴ δὲν θὰ βλέπῃ σιμά της,
Λπὸ γέρο ποὺ ὠς τόρα μισοῦσε
Πληγωμένο θὰ λάθη φιλί.

Κι' ὁ καθεὶς ποὺ τὰ πλούτη γυρεύει
Καὶ τὴν ψεύτικη δόξην ἀγκαπάει
Τὴν καῦμένη παρθένα ζηλεύει
Γιατὶ δόξα καὶ πλούτη ἀποκτᾷ.

Γιὰ τὸν κόσμο ποὺ βλέπει δὲν τι βλέπει,
Ποὺ γιὰ τὸν ἄσπρο τὸ μαῦρο ἀγκαλιάζει
Ο φτωχὸς δποὺ ζῇ χωρὶς σκέπη
Μοναχὸς εἰν' αὐτὸς δυστυχής.

Άλλ' ὡ ! πόσοι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ διαβαίνουν
Ἐχουν ψεύτικο γέλοιο στὰ χεῖλη,
Πνιγεροὶ στεναγμοὶ τοὺς μαρτίνουν,
Τοὺς πλακώνει λαχτάρων κρυφή !

—Σπληνή μάννα, πουλεὶς τὸ παιδί σου
Γιὰ τοῦ πλούτου τὴν ψεύτικη λάμψη,
Ναὶ μ' ἀρνίσσαι κι' αὐτὴ τὴν εὐχὴ σου
Αν τὸ χέρι νὰ δώσω ἀρνηθῶ.

Άλλ' ἀν ἔμβητης στὴ μαύρη καρδιά μου
Τὶ λαχτάρ' ἀπερνῶ θὰ ξνοϊξτης,
Κ' εἰς τὰ τέσσα κρυφὰ βάσανά μου
Πικρὸν δάκρυ θὰ γύσης κ' ἐσέ.

Χρυσαῖς ὥραις μιὰ μέρ' ἀπερνοῦσα
Στὸ τερπνὸν τῆς ἀγάπης ταῦτα δίδι,
Καὶ δυὸς δλόκληρος χρόνια ποθοῦσα
Ἀνθισμένα λειβάδια νὰ ἴδω.

Άλλ' αἰφνίδια βροντῆς, συγνεφιάζει,
Φουρτουνιάζει κι' ἀφρίζει τὸ κῦμα,
Παραδέρνει, κυλίται, βουλλάζει
Τὴς ἐλπίδος μου τὸν ἄσπρο πανί.

Τόρα τί τῆς φτωχῆς μ' ἀπομένει
Άφοῦ οἱ πόθοι μου ἔχαθησαν δλοι;
Άγκαλλα μισητὴ μὲ προσμένει,
Στεναγμοὶ μυρολόγια πικρά.

Ὄ ! γιατὶ δὲν μ' ἐδέχθη τὸ μνῆμα
Οταν ἤμουν στὰ σπάργανα μέσοι;
Τόρα δὲ Πλάστης τὸ γράφει γιὰ κρίμα
Αν στὸ μνῆμα γι' ἀγάπη κλεισθεῖ.

Θὰ κλεισθῶ ! δὲν γιατρεύουν οἱ χρόνοι
Μιὰ λαχτάρα βαθειάρια ριζωμένη,
Δὲν γυρνοῦν, δὲν παρέρχοντ' οἱ πόνοι
Ποτισμένοι μὲ δάκρυα πολλά. —

Εἶπε η κόρη,— κ' ἐμπρὸς στὴ Μαρία
Τὰ λευκά της τὰ γέρια σταυρόνι,
Δὲν τῆς ἔμειν' ἐλπίδα κάμια,
Μουρμουρίζει στερνή προσευχή.

—Θεέ μου Παντοδύναμε
Ποὺ τὴ ζωὴ χαρίζεις
Στὴν ἐπιστρέψω, πάρε τη
Καὶ μὴ μὲ βασανίζεις
Γι' ἀλλούς δλίγο άν έζησα
Πολὺ εζησα γιὰ μέ.

Γιατὶ εἰν' τὰ μαῦρα νελάτα μου
Χιόνια στὸ κολοκαΐρι,
Κῆπος χωρὶς τριαντάφυλλα,
Νύχτα χωρὶς ἀστέρι,
Κλάψη μεσ' στὸν παράδεισο
Αὔγη χωρὶς δροσιά. —

Σὰν καρφὶ χτυπημένο στὸ ξύλο
Ποὺ δέσο μένει σκουργιάζει καὶ σφίγγει,
Σὰν τὸ ἀφράτο κι' δλόγρουσο μῆλο
Ποὺ τὸ φθείρει σκουλήκι κρυφό
Σὰν καρφὶ μέσ' στὰ σπλάχνα της μένει
Τὸ σκληρὸν τοῦ θενάτου δρεπάνι,
Σὰν σκουλήκι κρυφὸ τὴν μαρτίνει,
Τὴν πεθαίνει, τὴν τρώγει ὁ καῦμός.
Δὲν γυρίζει κανεὶς ν' ἀγροικήσῃ
Τὸν παλμὸ ποὺ τῆς δέρνει τὰ στήθη,

Δὲν γυρίζει κανεὶς νὰ δροσίσῃ
Μ' ἔνα δάκρυ λουλούδι σεμνό.

Μοναχή ! στὴ φριγτὴ μοναξίᾳ της
Κάθε βῆμα ποῦ κάνει σκοντάνει,
Πίστει ἐδῶ, ρίψτει ἐκεῖ τὴ ματλά της
Κυπαρίσσι καὶ τάφο ἀπαντᾷ.

Άλλ' αὐτὸς ; καὶ αὐτὸς ποῦ τὴν ἔχει
Στοῦ κρημνοῦ τὴν ἀτέλειωτη φάρη,
Μήτ' ζωὴ δὲν λυπεῖται ; δὲν τρέχει
Νὰ γλυτώσῃ μιὰ δόλια ψυχή ;

Ἄχ ! κι' αὐτὸς τὴν θαρρεῖ στολισμένη
Στὰ χρυσά, στ' ἀργυρά, στὰ λουλούδια,
Τὴν θαρρεῖ χαροπολὰ φτυχισμένη,
Τὴν θαρρεῖ σὰν φτερὸ πᾶς πετᾷ.

Κι' ὅλη νύχτα βαρυαναστενάζει
Καθισμένος σὲ πλάτανου βίζα
Κάθε ὥρα μετρᾷ, λογχείζει,
Πῶς τοῦ γάμου σιμών' ἡ στιγμή.

Κι' ὅσο φεύγουν τ' ἀπτέρικ καὶ σύσσυνε,
Κι' ἡ αὔγη μὲ τὴ νύχτα παλεύει,
Τόσο τοῦ ἄδου τὰ πάθη ξυπνοῦνε
Καὶ τὴ μαύρη καρδιά του χτυποῦν.

— Ἄχ ! τὴν εἰδα, κι' ἡ φύσις γιὰ μένα
Ἐσκεπάσθη μὲ μύρια στολίδια
Καὶ δῶδε χρόνια χρυσὰ φτυχισμένα
Ἀπερνοῦσα μὲ μιά της ματλά.

Τὸ λαμπρὸ πρόσωπό της θωροῦσα
Κάθε νύχτα στὸν οὐρανὸ μου μέσα,
Σιωπηλὸς σὰν τὸν ισκλιό ἀκλουθοῦσα
Τὸ σεμνό της κι' ἀφράτο κορμί.

Τόρχ ἡ δίδουλη κι' ἀσπλαχνὴ νέχ
Τόρχ ἀλλοῦ τὴ ματλά της γαρίζει,
Οσα εἶνε στὸ πρόσωπ' ὥραίσα
Τόσην ἔγει στὰ σπλάχν' ἀποντά !

Συμφορὰ ποῦ ποτέ του πιστέψῃ
Στοῦ προσώπου τ' ἀναίσθητα κάλλη,
Τὴ ζωὴ του μ' ἀγκάθια θὰ στέψῃ,
Θὰ κατέβῃ στὸ μνῆμα πρελλός !

Δυστυχής ! πολὰ ζωὴ μ' ἀπομένει
Ἄφου ἔχαθηκ' ἡ πρώτη μ' ἀγάπη ;
Ἄφου ἡ πίστις γιὰ μᾶς εἶνε ζένη
Οἱ παλιοὶ τὴν καρδιάς της ζητοῦν ;
Ἄφου ὁ κόσμος τὸν κόσμο ἀπατᾷ ;
Τὶ ζητεῖ μὲν μονάκριβη ἀγάπη ; . . .
Σὲν τὰ φτώχια δρόμον θὲ ζητάη
Τοῦ κακοῦ μιὰ καρδιὰ σπλαχνική !
Νὰ, κι' αὐτὸ τὸ παιδί της Μαρίας
Τὴς ἀγάπης τὸ πρῶτο βλαστάρι

Στὸ πλευρὸ τῆς αἰσχρᾶς ἀνομίας
Τὰ στερνά του μαρτύρια περνᾶ.

Ἄχ ! κ' ἔσει στὰ μαρτύρια μ' ἀφίνεις
Χαραυγὴ ποῦ σ' ἀγάπησε τόσο,
Τοῦ Χριστοῦ τὴ λαχτάρα μοῦ δίνεις,
Τὴς ψυχῆς μου εἶσαι σὺ Γολγοθᾶς.

Άλλ' ἐγὼ, φεῦ ! τὴν τόση ἀπονιά σου
Συγχωρῶ, λησμονῶ ξεψυχῶντας,
Κ' εἴθε δ Θεῖός νὰ γαρῆς τὰ στερνάσου,
Νὰ μὴν εῦρης ἀντάξια ποινή ! —

Εἶτε αὐτὰ, — κι' ὁ ταλαίπωρος πάει
Σιωπηλὸς νὰ κρυφθῇ σ' ἐρυσκαλῆσι,
Καὶ περιῶντας μνημούρι ἀπαντάσι
Νυχτοπούλικ νὰ κλαίνε ἀγροικῆ.

Α Σ Μ Α Δ Ε Υ Τ E R O N .

ΠΡΟΕΟΡΤΙΑ ΓΑΜΟΥ.

Ὄ φτωχέ μου, τὴν ἀγίας ψυχή σου
Μὲ ὅλοπίκρατες καὶ δάκρυα πλυμένη
Κάπου, κάπου στὸν ἄδη πνιμένη
Τὴν κρατεῖς γιά 'να λίγο ψωμί.

Ὄ φτωχέ, ἡ ἀθώα καρδιά σου
Ἀμαυρώνει, μαραίνει συχνά,
Γιά τι μέσ' στὴ φριγτὴ συμφορά σου
Γιά τὰ ζένα τὰ πλούτη χτυπᾷ.

Ὄ φτωχέ, παρὰ στοῦ ἄδου τὸ στόμα
Ἄπο ζήλια καὶ μίσος νὰ σβίσκῃ,
Πρὶν τὴν ὥρας στὸ μνῆμά σου πέσῃ
Μὲ τὰ γέρικ στὰ στήθη σταυρό.

Ἐνα βῆμα σοῦ μένει, ἔνα βῆμα !
Κι' ὁ παράδεισος στέκει ἀνοικτός . . .
Μ' αἷμα πλύνε τῆς Εὔας τὸ κρέμα
Γιατὶ τὸ πλυνε μ' αἷμα ὁ Χριστός.
Στῆς φτωχῆς Χαραυγῆς τὸν κοιτῶνα
Ἡ γράτη της νὰ μάννα προΐζεις
Καὶ στὰ δύο της τὰ γέρια της πηνεῖς
Οσα ὁ κόσμος καλεῖ στολισμούς.

— Κύττα, κύττα χρυσῆ Χαραυγή μου
Τί στολίδια σοῦ στέλνεις δ' γαμβρός . . .
Ὄ ! νὰ πέρνη ἀπ' τὴν έρυη ζωὴ μου
Καὶ σ' αὐτὸν νὰ τὴν δίνῃ δ Θεός !

Γιατὶ κλαῖς ; =

= Καλὲ μάννα ὑποφέρω ! =

= Πῶς ! μοῦ κρύθεις κανένα καίμο σου ; . . .
Σὲ λιγάκι θὰ δῆς τὸ γαμβρό σου. =
Νὰ μὴν ξεωνε νὰ λιθη ποτέ ! =

=Ω τί λές ! εἶναι πλούσιος, παιδί μου,
Καὶ σὲ λίγο θὰ γείνης κυρά.—
=Ἄλλ' ἐδῶ στὴν καίμενη ψυχή μου
Δὲν θὰ νὰ γω μιᾶς ὥρας γκρά !—
=Τοῦ παντὸς εἶναι ἡλιός τ' αστῆμι,
Μὲ τὰ πλούτη, παιδί μου, προστάζεις,
Μὲ τὰ πλούτη ποτὲ δὲν γηράζεις,
Καὶ τὸ Χάρο μ' αὐτὰ πολεμᾶς.—
=Ἄχ ! ή φτώχιξ σὲ χόρτ' ἀπλωμένω
Εἰν' ἀλήθεια τὰ μάτια της κλεῖ,
Ἄλλ' ως τόσο δὲν εἰν' ντροπίασμένα
Ξηρὸς στρῶμα καὶ μετρός ψεμάτι.—
=Γιὰ τιμὴν ή φτώχιξ διψάη
Όπου ζῇ ταπεινή, πεινασμένη,
Πῶς δὲν θὰ ναὶ κι' αὐτοὶ τιμημένοι
Ποῦ δειπνοῦν σὲ παλάτια ψηλά ;
Ο φτωχὸς κάθε λίγο στενάζει,
Βλασφημᾶ, παραδέρνει γυμνός,
Άλλ' δ πλούσιος στὰ πλούτη ἀγαλλιάζει
Καὶ χορταίνει μ' αὐτὸν κι' ὁ φτωχός.—
=Μηχ χορτάτη ψυχὴ δὲν τὴν μέλει
Πίδες πεινᾶ, πίδες πονεῖ, πίδες πεθαίνει,
Μὲ τὸν κόσμο σφιχτ' ἀγκαλιασμένη
Δὲν θυμάται τὴν ἄλλην ζωήν.—
=Τὴν θυμάται. Καθεὶς τὸ γνωρίζει
Πῶς γι' αὐτὴν ἀγωνιέται δ παππάς,
Νύχτα μέρα γι' αὐτὴν θυματίζει,
Μουρμουρίζει τροπάρια κ' εὐχάς.
Μοναχὰ σὲ καλύβει δὲν πάει,
Γιατὶ ή φτώχιξ μὲ κλάψα πληρώνει,
Τότε μόνον τὴ φτώχιξ σιμάνει
Οταν παίρνει κανέναν νεκρό. —
=Άλλ' δ κόσμος θ' ἀρχίσῃ νὰ λέῃ
Πῶς πληρώνω τὰ πλούτη ἀκριβά,
Καὶ τὴ μαύρη ζωή μου θὰ κλαίῃ
Ποῦ τὴ χάνω σὲ γέρους ἀγκαλλά.—
=Αἴ ! παιδί μου, τοῦ κόσμου τὰ λόγια
Δὲν τ' ἀκούνε τοῦ κόσμου οἱ μεγάλοι,
Ἄς λυσσοῦν, ἀς φωνάζουν οἱ ἄλλοι,
Φθίνεις ἐσὺ νὰ γελᾷς; Χαρουγή.—
=Άλλα ψέφτικη θά ναι ή γκρά μου
Γιατὶ πλούτη καὶ δόξα μισῶ,
Γιατὶ θέλ' ή καίμενη καρδιά μου
Παληκάρι κι' ἀς εἶναι φτωχό.
Θέλ' ή μέρα τὸν ἡλιό νὰ βλέπη,
Η νυχτὶ τ' ἀστεράκι ἀκολουθάει,
Κι' δ φτωχὸς τὸ φτωχὸ ἀγκαπάει,
Ομοίος πάντα τὸν ὅμοιο ποθεῖ.—

=Χαρουγή, μὴ γελίσαι παιδί μου,
Ο καθ' ἔνας τὸ κάλλιο γυρεύει,
Τὸ χρυσάφι, τὴ δόξα ζηλεύει
Καὶ γι' αὐτὰ καταστρέφει τὸ πᾶν.
Γιατὶ ὁ ναύτης στὸ πέλαγο τρέχει;
Γιατὶ τρέχεις δ ληστὴς στὰ βουνά;
Ο καθ' ἔνας στοὺς κόπους ἀντέχει
Γιὰ νὰ φύγῃ μιᾶς φτυώια σκληρά.—
=Άλλ' ξν ηνχι θεότης τὰ πλούτη
Τί λοιπὸν ή καρδιά μου χτυπάει;
Τ' εἰν' αὐτὸ ποῦ ή ψυχὴ μου διψάει
Ν' ἀποχτήτῃ σ' αὐτὴ τὴ ζωή;—
=Εἶναι ή τύφλα σου ή πρώτη τῆς νίστης,
Εἰν' τῆς νίστης ή ψέφτρα διμορφία
Ποῦ τοῦ χρόνου ή μεύρη θεότης
Σβύνει, πνίγει καὶ σφάζει μὲ μιά.
Κι' ὅταν φύγουν τὰ πρῶτα μας χρόνια,
Κι' ὅταν ἔξαφνα τ' ἀνθη χαθοῦνται,
Γηρατὶα, μυριόγι ἀκλουθούνται,
Πεινά, γύμνια καὶ φτώχια σκληρή.—
=Λοιπὸν θέλεις; —
=Ναι, θέλω, παιδί μου...
Λίγη ἀνάσ' ἀπὸ σὲ καρτερῶ.—
=Φθάνει πλιά! σου χρωστῶ τὴ ζωή μου,
Θὰ πληρώσω κι' αὐτὸ ποῦ χρωστῶ! —
Τὸ φιλί της ή σκύλος δὲν δίνει
Στὸ φτωχό της παιδί ποῦ πουλάει,
Γιὰ τὰ πλούτη τὰ πάντ' ἀψηφάει,
Γιὰ τὰ πλούτη τὰ πάντ' ἀς χαθοῦν!
Κ' ή σεμνὴ Χαρουγή σταυρωμένη
Γιὰ μιᾶς μάννας ποῦ ἀκόμη ἀγκαπᾶ
Μόλον δπου στὰ δάκρυα πνιμένη
Ταπεινὰ καθισμένη σιωπᾶ.
Ω! χαρὰ στὸ θυντὸ ποῦ περνάει
Ἀπὸ τούτη στὴν ἄλλην ζωή,
Καὶ τὸν ἀσπλαχνὸ κόσμο εὐλογάει
Ποῦ τοῦ σφάζει τὸ δόλιο κορμό.
Ω! σεῖς οἵλοι ποῦ δάφνες ζητεῖτε
Τέτια δάρνη δὲν θά θρη κανείς σας,
Γιατὶ δόξα τῆς μαύρης ψυχῆς σας
Εἶναι δόξα μιᾶς μόνης στιγμῆς!

Α Σ Μ Α ΤΡΙΤΟΝ.

—
Ο ΓΑΜΟΣ.

Κοπελούλες μὲ τ' ἀσπρα ἐνδυμένες
Σὰν ἀγγέλοις στὰ σύγνεφα μέσα

Πάντα διώδε απ' τὰ χέρια πλασμένες;
Στῆς φτωχῆς Χαρουγῆς τὴν χαρά.

Τὸ γλαύκην, γλαύκην τῆς καμπάνας γροκίσται,
Χρόνος αστράφει στοῦ κόπου τὰ χεῖλη,
Στὸ ἀκρογιάλη τὸ κύμα χτυπιέται
Μὲ μουριούρα γλυκιὰ, σιγαλή.

Αχριπροφώτιστος ἥλιος διαβίνει
Στὸ οὐρανοῦ τὸ γαλάζιον ταξιδί,
Η δροσιά τῆς αὔγης ἀνασταίνει
Τὰ πουλάκια γλυκὰ κυλαΐδοῦν.

Μὲ φτερούγιες λευκές, κι' ἀπλωμένες
Στὸ ἀκρογιάλη βαρκούλες προσμένουν
Ἀγγελήμορφες δέκα παρθένες
Γίγαντες στὴν πέρα εἰκλησιά.

Δὲν ἀργοῦν, νὰ τες φθάνουν, στὴ μέση
Η σεμνὴ Χαρουγούλα προσβίνει,
Τὰ ποδάριά της λιόνονται, θὰ πέσῃ
Ἄν δὲν εὑρῇ ἀπὸ ποῦ νὰ πιαστῇ.

Ἄλλα ϕθάνουν καὶ μέσα πετιῶνται
Σὰν πουλάκια μικρά στέρες φυλιές των,
Δι βαρκούλες κινδύνται καὶ σκιόνται
Τὰ συνερά του πελάγους νερά.

Ο γαμβρὸς χωριστὰ ταξιδεύει,
Χωριστὰ τὰ κοράσια κ' ἡ νύφη,
Τὸ τραχυόδι τοῦ ναύτη μαγεύει
Τες χρυσές τῶν παρθένων καρδιές.

=Μὲ τὸ κουπὶ στὰ κύματα,
Μὲ τὸ πανὶ ἀπλομένο
Χρούμενος καὶ ζένικατος
Ταῖς ὥραις μου περγῶ.

Κι' ἀν εὔρει καμμιὰ πέριμνα
Στὸ δρόμο ποῦ διαβίνει
Κρυφά, κρυφά τὰ δύχτια μέσου
Σὰν τὸν ψαρά πετῶ.

Σ' ὅποιο ἀκρογιάλη πλάσωμε,
Σ' ὅποιο νησί πατήσω,
Μὲ κάθε κύρη ἀνύπανδρη
Γλυκομπτάω, γελῶ.

Νὰ ἔκει ποῦ πάνω γυρεύοντας
Νὰ παίξω, νὰ φιλήσω
Σὲ καμμιτανῆς δικιμόνιτας
Τὰ βρόχια θὲ πιαστῶ.=

Άλλ' ἔκει τὸ εἶναι αὐτὸ ποῦ μαυρίζει;
Τί κυλιέται στὰ κύματα μέσα;
Κάπου κάπου τὸ πέλαγ' ἀφρίζει,
Διώδε κουπὶ κάπου κάπου χτυποῦν.

Εἶναι βάρκα. Νά! τρέχει, γλυστράει
Τὸ ἀκρογιάλη τὸ πέρα νὰ πλάσῃ,
Μοναχὸς τὰ κουπιά του βιουτάει
Ἐνας νέος ποῦ τὰ μαῦρα φορεῖ.

Θέλει πρῶτος τὴν ἄκρη νὰ πλάσῃ
Κι' ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου νὰ φύγῃ,
Καὶ στοὺς ὄχαρους τάφους νὰ φθάσῃ
Ποῦ ναι γύρο στὴν πέρα ἐκκλησιά.

Πρῶτος φθάνει, πετιέται καὶ πάει,
Μηδὲ ψυχὴ ζωντανὴ δὲν τὸν εἰδει,
Μοναχὸς τὸ τραγούδι ἀγρικάει
Ποῦ τοῦ φέρν' ἡ μονοτονία γήρω.

Σκεπτικὸς στὸ ἄγιο βῆμα σιμόνει
Ποῦ μυρτιές καὶ χαμόδενδρος ἀνθίζουν,
Τὰ διώδε χέρια στὰ στήθη σταυρώνει
Καὶ τὸ μάτι καρφώνει ψηλά.

Εἶναι αὐτὸς, τὸν γνωρίζει καθ' ἔνας,
Εἶναι αὐτὸς π' ἀγαπᾷ τὴν ζανθούλα,
Τὰς ἑλπίδας του ἔχει δλαχούς χαμένας,
Τὴ βλασφήμη στὰ δόντια κρατεῖ.

Δὲν εἰναι ὁρα τοῦ θρήνου, δὲν κλαίνε
Οσοι χάνουν τὰ πάντα στὸν κόσμο,
Αἱ καρδιαὶ μὲ καϊμούς φροτωμέναι:
Φτίοντας φρυμάκι, κατάρ' ἐμπαιγμό!

Σὰν τὸ αύγοστου μῆναν δύορφ' ἡμέρα
Ποῦ γίνει μῆν; συγνεριάζει κι' ἀστράφει
Κι' ἀγριωκέται μικρὰ στὸν δέρη
Τρομερὰ νὰ μουγκούζει βροντή.

Ἐτσι μέσα στῆς νειστης τὰ κάλλη
Ἄντι νὰ βρογχεῖς καὶ παιγνίδια
Τῶν παθῶν τὸν χτυπέανεμοζάλη,
Τὸν μαραίνει βραχὺς στεναγμός.

Ἄς χαθη! τάχα δὲν κόσμος χαλλέται
Ἄν μή νειστη σέμιστη πρὶν γηράσῃ;
Τὸ σφαγτὸ κι' ἀν βελάζη ἀν κυλιέται
Τοῦ φονὶς συγκινεῖ τὴν καρδιά;

Ἐνας, διώδε, χίλιοι ἀς πάντα στὸν ψόν!
Τὸ ταξιδί τὸ δηλιός θὰ κάμη
Κι' ὅταν δύση θὰ νὰ ληθῇ τὸ βράδι
Καὶ τὰ πάντα θὰ νὰ χουν σιγή!

Άλλ' ως τόσο πηδοῦν στὸ ἀκρογιάλη
Γαμβρὸς, νύφη καὶ δέκα παρθένοι,
Πρύει δὲν γέρεις νεύτης νὰ ψάλλῃ,
Σιμαζίζεις παντά καὶ κουπιά.

Διώδε κρατοῦν τὴ φτωχὴ Χαρουγούλα
Διώδε κοράσια τὴν ἔχουν στὴ μέση,
Προχωρεῖ δικρυσμένη κι' ἀγνούλα,
Μ' ἀργὸ βῆμα τὸ χόμικ πατεῖ.

Ποῦ τὴν πάνε; στὸ γάμο ἢ στὸ μνῆμα;
Στὸν παράδεισο μέσα ἢ στὸν ἄδη;
Μή γελᾶς σκληρὴ μάννα! τὸ κρίμα
Στὸ λαϊμό σου θὰ πέσῃ βαρεῖά.

Οὐ βοτκὸς καὶ ἀν πουλήσῃ τὸ ἀρνί του
Δὲν τὸ ἀρνιέτ την χαῖδι, ἔνα δάκρυ,
Τὸ στερνὸ δὲν τὸ ἀρνιέται φιλί του,
Τὸ πουλεῖ καὶ τὸ ψυχή του πονεῖ.

Τὸ πουλεῖ γιατὶ δὲν θεῖται ἀναστήθη,
Τὸ πουλεῖ τὰ παιδιά του νὰ θρέψῃ,
Γιὰ νὰ ντύσῃ ἀνχυμάρτητα στήθη
Γυναικίδιος, θυγατρὸς, ἀδελφῆς.

Άλλὰ σὺ ακριβὰ θὰ πληρώσεις
Τοῦ Χριστοῦ τέτοιο ἀνήκουστο κρίμα,
Θὰ ζητήσῃ παιδί νὰ τοῦ δώσῃς
Καὶ δὲν θὰ γητεῖς νὰ δώσεις παιδί!

Αἴ σιωπή! μὴν ταράττῃς ψυχή μου
Τὴν χαρὰ ποῦ τὸ γάμο ἀκλουθάσει...
Ιδού τάσσ' απ' αὐτὰ στὴ ζωὴ μου
Οστέρικα δὲν λάμπουν ψηλά!

Ο παππάς τὸ φελόνι περνάει,
Τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ θυμίζει
Σκυθρωπὸς τὰ στεφάνια βλογάει,
Τοῦ Χριστοῦ τὰ γραμμένα φιλεῖ.

Τὸ χορὸ τοῦ προφήτου χορεύουν,
— Θέλεις; θέλω — καὶ δὲν γάμος τελείωνε...
Άγ! στὸν κόσμο καρδιὲς δὲν γυρεύουν,
Ζευγκρώνουν τὰ σάπικα κορυλά!

Άλλ' εὐθὺς βραχὺς βόγκος γρουκίζει
Σὰν στερνὸ ψυχομάχισμ' ἀνθρώπου...
Άγ! κανεὶς δὲν σκλεύει, δὲν σλέται
Γιὰ νὰ δῷ τὶ συμβαίνει απὸ χεῖ!

Μοναχὸς τῆς σεμνῆς Χρκυγούλας
Τὰ κοράλλινα χεῖλη πανιάζουν
Καὶ στὰ χέρια μιᾶς ἀλλης ξανθούλας
Γέρνει, πέφτει σὰν νά τον νεκρά.

Όλοι τρέχουν σιμά της νὰ δοῦνε,
Τὴν ἀρπάζουν στὰ χέρια καὶ πάνε
Στὴ βαρκούλα καὶ ἀμέσως τῆς λιόνα
Ἀπὸ τὴ μέση ζωνάρι χρυσό.

Δὲν ἀπόθανες ἀκόμη τὸ θῦμα!
Μή φοβάσθε, τὰ σάβικν' ἀργαύνε,
Μίκρη χρυπιά δὲν ἀνοίγει ἔνα μνῆμα,
Γιὰ νὰ ἀνοίξῃ θὰ σκάψῃς πολύ!

Καὶ συγνάζεις πίκρες περνοῦμες
Εἰς αὐτὸ τὸ σκληρό μας ταξείδι
Τόσα χρόνια περσσότερος ζούμε
Τόσο ὁ χάρος μᾶς φεύγει μακρά.

ΑΣΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΔΥΟ ΕΡΕΒΑΤΙΑ.

Ἐνθυμεῖσθε τὸ δύστυχο πλάτυμα

“Οπου ἐστεκε δρός στὸ θύγιο βρυμα,
Ποῦ πνιμένο στὰ μαῦρα σὰν φάσια
Ἐραινότουν τὴς ἄλλης ζωῆς;

Ἐνθυμεῖσθε πῶς εἶχε τὸ μάτι

Καρφωμένο στὰ σύγνεορχα μέσα;
Ποῦ στὰ δόντια τὸ ἀνάθεμα ἐκράτει
Κι ὅπου εἶχε ἀντὶ σπλάχνα φωτιές;

Τὸ κρυμμένο ποῦ ἐστάται μαχαίρι,

Ἄρι ἀκούσθη τὸ μετεργού θέλω
Μένα βόγκο ποῦ πῆρε τὸ ἀέρι
Τὸ καρφώναι στὰ στήθη βρυθείται.

Γέρνει, πέφτει, κυλλέται, σπαράζει,

Πεζοτρίζει τὰ δόντια στὸ στόμα,
Μὲ τὸ αἷμα τὰ χόρτα ἀναθράζει,
Μὲ τὰ νύχια σκαλίζει τὴ γή.

Τί κατάρα! κανεὶς δὲν εὑρέθη

Τὸ σκληρό του μαχαίρι νὰ ἀρπάξῃ
Νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ κείνη τὴ μέθη,
Νὰ τοῦ πῆ πῶς οπάρχει Θεός;

Οχι, εὑρέθη ἐνὸς φίλου τὸ μάτι

Τὸν ξανοίγει καὶ τρέχει σημά του,
Άλλ' ἀργά! τὸ μαχαίρι ποῦ ἐκράτει
Εἰς τὰ σπλάχνα του μέσα εἶχε μέση.

— Στάτου, Ξένε, καὶ σκέψου τὶ κάνεις,
Ἐχεις μάννα, πατέρα στὸν κόσμο,
Τὴν στερνὴ τους ζωὴ θὰ πικράνεις,
Σὲνα μνῆμα θὰ πέσουν μ' ἐσέ. —

Εἶπε δὲν φίλος καὶ δένοντος γυρίζει:

Μὲ τὰ μάτια βρείται θολωμένα
Καὶ τοῦ λέγει. — Ή τάσσο τὶ ἀχρίζει
Μίκρη πνιμένη στὰ δάκρυα ζωὴ;

Τοὺς γονεῖς μου σ' ἐπὲ παραδίνω,

Παρηγόρω τὸ ἀργά γηρατιά τους,
Τὸ στερνό μου φιλί ποῦ σου δίνω
Φύλαξέ το καὶ δός το σ' αὐτοῖς.

Κι ἀν ποτὲ θυμηθῇ τὸ ὄνομά μου

Η σκληρὴ πάχαπονσα παρθένη,
Τρέξε σὺ νὰ τῆς πῆς τὰ δεινά μου,
Πῶς μιᾶς μέρα θὰ σμίξωμες ἀλλοῦ! —

Σὰν τὴ μάννα ποῦ βλέπει νὰ τρέχῃ

Στὸν κρημνὸ τὸ μικρό της παιδίκι
Ποῦ ἄλλο φῶς ἀπὸ κείνο δὲν ἔγει
Καὶ τὸ κράζει, τὸ ἀρπάζει ἀπὸ κεῖ-

Ἐτοι ὁ Τάσος τὸν Ξένο ἀγκαλίζει,
Τὸν παγένει ἐλαφρὰ στ' ἀκρογλάλι,
Στὴν βρυκούλα σιγὰ τὸν πλαγιάζει
Καὶ στὸ κῦμα βαρεῖ τὰ κουπιά.

Πῶς δὲ Τάσος εὑρέθη ἐκεῖ πέρι;
Στοὺς νεκροὺς εἰχε τρέξει γονεῖς του
Ἀπὸ τότε ποὺ χαράζει ἡ θυέρα
Νὰ προσφέρῃ ἐνα δάκρυ, δυώ ἀνθούς.

*'Αν ὁ Πλάστης μ' ἀφήσῃ νὰ ζήσω
Λίγ' ἀκόμα νὰ ἴδω καλοκαλίκ
Τὴν κιθάρα γλυκὰ θὰ τονίσω
Καὶ ταῖς πίκραις τοῦ Τάσου θὰ πέσῃ.

Ο καιρὸς τώρα ὡς τόσο βροντάει
Κρύο δάκρυ βροχῆς συγνοπέφτει,
Τοῦ πελάγου τὸ στρῶμα βογκάσι
Ἄγριο κῦμα τὸν Τάσο κτυπᾷ.

Δὲν ἀργεῖ τὸ ἀκρογλάλι νὰ πλάσῃ
Καὶ τὸν Ξένο στὰ χέρια ν' ἀρπάξῃ
Δὲν ἀργεῖ στὴν καλύβη νὰ φύξῃ
Ποὺ γεράζουν τοῦ φίλου οἱ γονεῖς.

Μυρολόγικα φωνές ἀγροικιῶνται
Ποῦ κλί αὐτὰ τὰ λουλούδια μαραίνουν,
Δυώ γονεῖς καταρέωνται, χτυπιῶνται,
Δυώ γονεῖς τὸ παιδί τους θρηνοῦν.

Πολλὲς εἶναι τοῦ κόσμου ἡ λαχτάρες,
Άλλ' εἰν' ὅλες χαρὲς καὶ παιγνίδια,
Όμπροσθά στοὺς κατιμούς στές τρομάρες,
Ποῦ ὑπορέει μιὰ μάννη γιὰ μᾶς.

Ημπορεῖ μ' ἐνα δάκρυ νὰ σύνῃ
Μονομάλης τὴ φωτὶ καὶ τὸν ἄλλου κόσμου,
Τὴ νυχτὶ τοῦ μπορεῖ νὰ φωτίσῃ
Μ' ἐνα μόνον γλυκό της φιλί!

Τώρα ὁ Ξένος στὸ στρῶμα γυρμένος
Μόλις μόλις σκλεύει ἀνασένει,
Μὲ τὸ Χάρο στὰ χέρια πλασμένος
Ηοὶς τῶν δυώ των θὰ βγῆ νικητής;
Άλλα τάχα στὸν κόσμο καὶ διν ζήσῃ
Θ' ἀναστάνη ποτὲ, θὰ γελάσῃ;
Τὰ καϊμένα του νελάτα θ' ἀφήσῃ
Χωρὶς νελάτα ποτὲ νὰ χαρῇ!

Μ' ἀν ὁ Ξένος στὸ στρῶμα βογκάη
Καὶ τὸν κόσμο κοντεύει ν' ἀφήσῃ,
Η παρθένα ποὺ τόσο ἀγαπάει,
Πῶς περνάει σὲ ξένη ἀγκαλία;

Στὸ κλαδί μαθημένο τὸ ἀηδόνι
Ἄν ποτὲ στὸ κλουβάκι ξεπέσῃ,
Σκυθρωπὸ τὰ φτεράκια του ἀπλόνει,
Τὸ καλάδισμα γάνει καὶ σῆσαι.

Τὸ ψεράκι ἥριμμένο στὴν ἄκρη
Παραδέρνει, σπαράζει, νεκρόγει,
Τοῦ πνιγμένου τὸ δεύτερο δάκρυ
Ἄγριο κῦμα τὸ ἀρπάζει ζεστό.

Κ' ἡ φτωχὴ Χαρκυγούλα δεμένη
Μ' ἐνα δρυκό ποὺ διάφος θὰ λύσῃ,
Τρεῖς φορὲς πρὸν πεθάνη πεθαίνει
Τρεῖς φορὲς ξεψυχὰ κλί ἀναζη.

Στὸ στερνό της κρεβάτι κυλίεται
Μὲ τὴ φλόγα τοῦ Χάρου ἀναμένει,
Τρομασμένη φωνάζει, πετλέται,
Βλέπει ἐμπρός της κουφάρια νεκρά.

Άνοιχτὸ βλέπει ἐμπρός της τὸ μνῆμα
Ποὺ τὸν ἀμοιρὸ Ξένο προσμένει,
Κάνει ἐμπρὸς νὰ μετρήσῃ ἐνα βῆμα
Καὶ χαμένη στὰ πίσω πατεῖ.

Τοῦ γλατροῦ τὸ ἀναψύχει τί χρήζει
Τί τῆς μάννας τὸ ἀργά μυρολόγια;
Στὸ καΐκι τοῦ Χάρου ἀρμενίζει
Θρυποφέγγης ή ζωή της, περνᾷ.

Νά!.. μιλεῖ σὰν νὰ βλέπῃ ἐμπροστά της
Μία μορφὴ π' ἀγαπῆ, ποὺ λατρεύει,
Άδεια κλεῖ τὴν σεμνὴ ἀγκαλία της,
Τὸν δέρα χαϊδεύει, φιλεῖ.

=Ξένε σ' ἀγάπησα!.. Ελα, πουλί μου,
Πάρ' τὸ μονάκριβο στερνὸ φιλί μου,
Ελα νὰ ζήσουμε μὲ τὸ ἀγγελούδια,
Σὰν δυώ λουλούδια—σ' ἐνα κλαδί.

Στὸ μνῆμα τὸ ἄχαρο ποὺ μᾶς προσμένει
Η φλόγα τοῦ ξεωτος θὰ μᾶς ζεσταίνῃ,
Μαζ' ἀπὸ τὴν ἀσπλαχνη τὴν κοινωνία
Κάθ' ξερημία—θά ναι γλυκελά.

Στάσου, περίμενε λιγάκι ἀκόμα,
Στάσου νὰ σκάψωμε βαθεῖα τὸ γῆμα,
Μὴ λαχη καὶ ἔλθουνε νὰ μᾶς ζητήσουν,
Νὰ μᾶς χωρίσουν—φῶς μου καὶ κεῖ.

Μάννα μοῦ σκλαβόσεις σὲ ξένη γέρικ
Ολα τῆς νελύτης μου τὰ καλοκαίρια,
Άκριβοπλέρωσα κάθε φιλί σου
Μὲ τὴ σκληρή σου—τὴν ἀποντά.

Κύττα τὸ δύστυχο τὸ παληκάρι
Πῶς ἦλθε διάνυτος νὰ μοῦ τὸ πάρη!
Κοπέλεις ρέψετε τὰ σάβινά του,
Τὴ λεθεγεῖλά του—κλέψετε καὶ σεῖς.

Ολες τὸν εἴχαμε χρυσὴ χαρά μᾶς,
Ολες τοῦ πλέκαμε τὰ στέφανά μᾶς,

Άλλ' ήλθε δ θάνατος νὰ μᾶς χωρίσῃ,
Νὰ μᾶς ἀφήσῃ—μὲ τὴν χρά.
Στὸ ξυλοχέθικτο νὰ ποῦ τὸν πῆνε!
Γονεῖς καὶ φίλοι του τὸν ἀκλούθανε...
Ήλιε στὰ σύγνερχ τὸ φῶς σου κρύψε...
Μάννα μου σκύψε—νὰ τὸν ίδῃς!

Σκύψε τὰ νεάτα του νὰ καμαρώσῃς,
Σκύψε τὸν ἄνδρα μου νὰ μοῦ γλυτώσῃς,
Σὺ τὸν ἀπέθανες, σὺ πρόφθασέ τον,
Ἀνάστησέ τον—μὲ τὰ φιλιά!—

Σὲ μίλαν ἀκρη κουβάρης γυριζένη
Η σκληρή της ή μάννα στενάζει,
Μέσ' στὰ δόντια τὴν γλῶσσα δεμένη
Οἱ κλιθμοὶ κ' οἱ σπασμοὶ τῆς κρατοῦν.
Τὶ μετάνοια, τοῦ πταίστου, τρομάρη
Σὺ τὸν κόσμο θὰ σώσης μίλα μέρα...
"Αν δὲν ήσαι τοῦ ἀδου λαχτάρα,
"Αν δὲν ήσαι κατάρα Θεοῦ!"

Α Σ Μ Α Π ΕΜΠΤΟΝ.

Ο ΧΑΡΟΣ.

—Πλὸς πεθαίνει; καμπάνες γροικιδονται.—
Λυπηρένος καθ' ἔνας ρωτάει.
—Πλενοῦ μάτια γιὰ πάντα σραλιῶνται,
Πλενοῦ παύ ή καρδιὰ νὰ χτυπᾷ;—

Σκληρὲ κόσμες δι; χαθῆ ὅποιος θέλη,
Φθάνει ἐσύ νὰ χαρῆς τὴν ζωή σου,
Φθάνει ὁ ήλιος γιὰ σὲ ν' ἀνατέλλῃ,
Τὰ λειθάδια κ' οἱ κάμποι ν' ἀνθοῦν.

Τ' ὀρφανὸ ποῦ γυμνὸ τουρτουρίζει,
Ποῦ τὸ βρίσκεται νυχτὶ πεινασμένο
Ἐνα δάκρυ ἐδικόν σου δὲν χρήζει,
Τὸ ψωμί σου δὲν βλέπει ποτέ.

Καὶ γιατ' ἔνας πεθαίνει λυπεῖσαι,
Μαῦρα βούχα φορεῖς, καὶ στενάζεις;
Τόσο δὰ σπλαχνικὸς σὺ δὲν εἰσαι,
Κλαεῖς καὶ μέσα ή καρδιά σου γελᾷ.

Τὸ πλαστό σου παράπονο πάψε,
Πάψε αὐτὰ τὰ ψευδὴ μυρολόγια,
Κι' ὅταν σὺ θὰ σθυσθῆς τότε κλάψε,
Γιατὶ τότε εἴν' τὸ δάκρυ πικρό.

Άλλ' άς τρέξω νὰ ιδῶ πιὸς πεθαίνει,
Πίκτης ὁ Χάρος καὶ οἱ τάροι μὲ ἀρέσουν,
Κανὲν ἄλλο σ' ἐμένα δὲν μένει
Παρ' ή ἐλπίδα μιᾶς ἄλλης ζωῆς.

Άς φωτήσω νὰ μάθω, ν' ἀρχίσω
Τὰ στερνά μου τραγούδια νὰ φάλλω,
Μή στὸν ὄπνο τὰ μάτιά μου κλείσω
Καὶ δικῆς . . . καθὼς τόσοι περνοῦν.

Νά! παππᾶς καὶ σταυρὸς προγωροῦνε,
Γονατίζουν στὸ διάβολο τους ὄλοι,
Σταυρωμένης τὰ χέρια κρατοῦνε
Καὶ τὸ μηρόσθητε κοράκουν μὲ μιᾶς.
Η ζωὴ τοῦ παντὸς ἀπεργάτει,
Η ζωὴ ποῦ σταυρώθη στὸ ξύλο,
Ποῦ ἔνα δάκρυ, ἔνα μόνον ζητάει
Γιὰ νὰ σώσῃ ληστὴ καὶ φονιά.

Στὸ στερνό του κρεβάτι ἀπλωμένος
Πολὺς θὰ πάρῃ τὴν σάρκα καὶ τὸ αἷμα;
Μή πεθαίνῃ ὁ ταλαιπωρος Ξένος;
Μή τελειώνῃ ἡ φτωχὴ Χαρακυγή;
—Χαρακυγή, Χαρακυγή! ποῦ μ' ἀφίνεις;—
Μὲν φιωνὴ ἀγροκιέται νὰ λέη.
—Τὸ στερνό σου φιλί δὲν μοῦ δίνεις;
Δὲν γυρίζεις σ' ἐμὲ μίλι ματλά;

Δὲν θυμάσαι, παιδί μου, τοὺς πόνους
Οπου ἔβαστεξα ἡ δόλια γιὰ σένα;
Δὲν θυμάσαι τοὺς πρώτους σου γρόνους
Ποῦ ἐκρεμόσουν στὰ στήθη μου αὐτά;

Γιὰ τὰ νειάτα σου, κόρη μου, ζήσε
Ποῦ ναι μάκρια λουλούδια κλεισμένη
"Αν ἐμὲ τὴ φτωχὴ δὲν λυπήσαι
"Αν δὲν θέλης νὰ ζήσης γιὰ μέ!—

Κι' ἄλλ' ἀκόμη πολλὰ μυρολόγια
Τραγουδοῦσας ἡ καῦμένη της μάννα,
Όταν μπαίνῃ δι παππᾶς καὶ τὰ λόγια
Σὲ μουρικούρα βραχνὴ ζεψυχοῦν.

Στῆς φτωχῆς Χαρακυγῆς τὸ κρεβάτι
Εἶμεθ' ὄλοι, σιωπὴ κι' ἀγροκιάτε,
Ταπεινὰ φέρτε γύρου τὸ μάτι,
Γονατίστε μαζύ μου κ' ἐσεῖς.

Ἄγριωμένος τὰ χεῖλη διχγκάτε
Ο γαμβρὸς σὲ μίλαν ἀκρη γυριζένος,
Σιωπηλὸς τὴν ὑποπή του κυττάει
Τὰ στεφάνια του βλέπει μὲ δργή.

Άπ' τὴν ὥρα τοῦ γάμου ώς ἐκείνη
Ποῦ ή φτωχὴ Χαρακυγή ζεψυχοῦσε
Τῆς ἀγάπης ή θέραμη κ' ή δύνη
Χωρισμένη τὴν κράτης ἀπ' αὐτόν.

Μὲ τὰ στήθη γυμνὰ, ζεσχισμένη
Παρακει νὰ κ' ή ἔρυη της μάννα,
Εἴν' λυτὰ τὰ μαλιά της, κλαμένη
Σὰν βενέτικου πύργου στουγλό.

Στὸ κρεβάτ' ἦ φτωχὴ Χαραυγούλακ
Απλωμένη καὶ ἀκίνητη στέκει,
Πολὺς γυνωρίζει τὴν τότε ξανθούλα;
Ποσὶν ἡ ἀσύγκριτη πρώτη εὐμορφιά;
Μὲ τὰ μάτια ψηλὰ, θολωμένα,
Στὸ προσκέφαλο ἀπάνω ἀκουμβάσι,
Τὸ ἀχαμνά της τὰ χέρια κλιεισμένα
Στὰ ξηρά της τὰ στήθη κρατεῖ.

Ο στερνὸς τῆς ζωῆς της ἀγῶνας
Εἰν γλυκός, σιγαλός, ἀγιασμένος,
Σὰν στὴν Αἴγυπτο ὁ κρύος χειμῶνας
Οπου χιόνια δὲν βλέπει ποτέ.

Καὶ γλατί στὰ στερνὰ νὰ ὑποφέρῃ
Ἄφοι μόλις στὸν κόσμο εἶχε φθάσει;
Ἄφοι οὗτον ἀγνὸ περιστέρι
Καὶ σεμὺν τὸ οὔρανον χερουβίμ;

Μία ψυχὴ κολασμένη ἀγωνίσται
Τὴν πλαστὴ γῆν ν ἀφέσῃ μορφὴ της,
Ο φονίας παραδέρνει, κυλίεται
Γιατὶ βλέπει τὸν ἄδη ἀνοιχτό.

Άλλ' αὐτὴ τῆς ζωῆς τὰ λουλούδια
Πρὶν ἀνοίξουν τὸ ἀφίνει καὶ πάσι,
Πάσι νὰ ἔρῃ τὸ οὔρανον τὸ ἀγγελούδια
Τὸ ὠσαρρὰ πάσι νὰ ψάλλῃ μ' αὐτά.

Ο παππᾶς στὸ κρεβάτι αἰμάνει,
Μετὰ φόβου καὶ πλούτεως προφέρει,
Τὸ δέξι του τὸ χέρι ἀστεύει
Κ' εὐλογῶντας, ἀρχίζει νὰ πῆ.

—Χαραυγὴ ἔνας Θεῖος σὲ προσμένει,
Γδύσου ἀπ' ὅλα τοῦ κόσμου τὰ βάρη,
Ζῆτ' ἀπ' ὅλους συγχώρει καϊμένη,
Γιὰ νὰ λάθης συγχώριο στερνό! —

Σὰν λυχνάρι ἔηρος προτοῦ σῖσση
Βγάζει λάμψι ποῦ λὲς καὶ ἀκαστήθη,
Ἐτσ' η κόρη προτοῦ ζεψυχήσῃ
Ζωντανεύει, κινέται, μιλεῖ.

—Πέμου, ἄχ! πέμου ἀπὸ τὸν κόσμο ποῦ πάσι
Θὰ νὰ βλέπω τὸν κόσμο π' ἀφίνω;
Θ' ἀγαπῶ καθὼς τώρ' ἀγκαπάω;
Δὲν θὰ χάσω τὴ μνήμη ποτέ; —

—Χαραυγὴ ἔκει πέρ' ἀγαποῦνε
Χωρὶς πάθη χωρὶς μυρολόγια,
Τοὺς αἰῶνας στὰ νέφη περνοῦνε
Μὲ παιγνίδια ψχλυμοὺς καὶ χαρές.
Κι' ἐν ποτὲ ἀποθάν' ἡ ψυχὴ σου
Θ' ἀποθάνῃ καὶ ἡ μνήμη μαζύ της . . .
Χαραυγὴ, μοναχὰ τὸ κορμί σου
Μέσ' στὸ χῶμα θὰ μείνῃ νεκρό. —

—Πέμου ἄχ! πέμου στὴ διεύτερη κρίσι
Οταν ὅλοι μαζύ σπκαθοῦμε
Η ψυχὴ τὴν ψυχὴ θ' ἀπαντήσῃ,
Θὰ γνωριστὴ ἡ ψυχὴ τὴν ψυχὴ;
Θ' ἀνταλλάξουν φιλία διψασμέναι,
Θὰ νὰ ποῦν μ' ἀγκαπῆς σ' ἀγκαπάω;
Θὰ κρυφθοῦνται γλυκὸς ἀγκαλισμέναι;
Στὸ οὔρανοῦ τὴ μεγάλη ἀγκαλία;
Μήπως θά ληθῃ ἐκεῖ ἀπάνω κανένας
Στὰ φιλλά μας νὰ χύσῃ φαρμάκι,
Νὰ κρατήσῃ καὶ ἔκει χωρισμένας
Διῶ φυχάς γεννημένας μαζύ;

—Παντὸς ἐλεύθερη θά ναι; ή ψυχὴ μας
Ομπρεστὰ στοῦ Θεοῦ τὰς ἀκτίνας,
Τὸ ἀγγελούδια διψοῦν τὸ φιλί μας,
Ο Χριστὸς τὴν ἀγάπην ἀγκαπῆ. —

—Φθάνει! τώρα . . . οἵ ελθή οποιος θέλη
Τὸ στερνό μου φιλί νὰ τοῦ δώσω . . .
Γιὰ τὸν κόσμο σας . . . πλάκα δὲν μὲ μέλαι . . .
Συγχωρῶ . . . συγχωράτε καὶ ἔστε! =
Ο παππᾶς τὴ λαβίδια σημώνει
Στῆς φτωχῆς Χαραυγούλας τὰ χεῖλη,
Ιδρῶς κρύος τὸ σῶμά της λυώνει,
Πεθαμένα τὰ μάτια της κλεῖ!
Ἐτσι ἐσθύσθη, σὰν ψέφτικο ἀστέρι.
Στὸ οὔρανο τὸ κατάφωτο στρῖμε
Ποῦ τὸ πέρνει κυλώντας τὸ ἀέρι
Καὶ τὸ τνίγει στὴ μαύρη νυχτιά!

Α Σ Μ Α Ε Κ Τ Ο Ν.

Π ΕΡΜΙΑ.

Τρεῖς φορὲς τὸ φεγγάρι περνάει
Στρογγυλὸ στὸ γαλαζίο οὔρανό
Καὶ τῆς κόρης τὸ μνήμηκ κυττάει
Ποῦ δὲν ἔχει μυρτία καὶ σταυρό.

Άλλ' ως τόσο καὶ ὁ Ξένος ἀρχίζει
Στὴν καῦμένη ζωὴ νὰ γυρίζῃ,
Νὰ κινέται ἐλαφρά, ν' ἀναφρέωνη,
Νὰ πιθόνη — τὸ πόδι στὴ γῆ.

Μία νυχτιὰ στὸ κρεβάτι γυρμένος
(Καθὼς βάνουν στὴ γῆ τοὺς νεκροὺς)
Ἐκοιμῶτουν βαθειά, κουρασμένος
Λπὸ τόσους πικροὺς στεναγμούς.

Ἔτο νύγτα στὴ μέση φθασμένη
Σιωπηλή, σκεπτική, παγωμένη,
Κουκουβάγιας φωνὴ δὲ γροικιότουν
Διὰ κινήτουν — τρεγύρου κλαδί.

Τέτοικ μαύρη νυχτὶα θὰ διαλέξῃ
Γίε νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον ὁ Χριστὸς,
Πατὴ τέτοικ νυχτὶα μὲ μᾶς λέξῃ:
Μὰ φορά τὴν πλημμύρησε φῶς.

Ἄλλ' ἔκει π' ἀναπαύεται ὁ Ζένος
Στὸ γλυκό του τὸν ὄπνο δοσμένος
Τρομερὸς ἔχφνικὸς τὸν συκώνει,
Τὸν πεγώνει—σκληρὸς συμφοράς.

Εἶναι ή Φήμη ποῦ γύρου του ἀφίνει
Γνωρισμένη, δροσάτη πνοή,
Ποῦ στὸν ὄπνο του μέσα τοῦ δίνει
Τὸ στερνὸ τῆς ἐκνθαύλας φύλι.

Στ' ἀπλωμένου φτεροῦ της τὴν δάκρυ
Ζεστὸ ἀκόμη τοῦ φέρνει τὸ δάκρυ
Ποῦ στὰ μάτια της εἴχε προβάλει
Προτοῦ ἔγάλη—στερνὸ σταναγμό.
Σὰν τρελλὸς ἀπ' τὸ στρῶμα πετλέται,
Τρέχει πάσι στὴν πέρα ἐκκλησία,
Στὰ χαμόδενδρα μεσ' ἀγωνίσται
Γιὰ νὰ ίδῃ ποῦ κοιμᾶται η Θεά.

Μ' ἀντὶ νὰ ἔρη σταυρὸ νὰ φιλήσῃ
Καὶ μὲν πλάκα διῶ δάκρυα νὰ χύσῃ,
Σ' ἓνα μυηματικό μεγάλο θαμένους
Πεθαμένους,—χιλιάδες θωρεῖ (1).

Ἀπὸ τότε στὰ γράμπανα τρέχει
Κ' ἓνα φάσμα τοῦ πηάνει ποντά,
Τὸν χαῖδενει, μὲ δάκρυα τὸν βρέγει
Καὶ τὸν κάνει νὰ ψάλλῃ γλυκά.

Δὲν ἀπόθανες; ἀκόμη
Χαραυγὴ μου ἀκόμη ζῆς,
Δὲν τελειώνει μὲ τὸ Χέρο
Τὸ ταξίδι τῆς ζωῆς.

Δὲν ἀλλάξαμε στὸν κόσμο
Ἐν ἀγκάλλασμα γλυκό,
Δὲν μοῦ εἶπες σ' ἀγαπάω,
Δὲν σοῦ εἶπα σ' ἀγκπῶ.

Άλλα τώρα πεθαμένη
Μέρκ νύχτα μ' ἀκλουθῆς,
Καὶ γυρεύεις τὸ φιλί μου
Καὶ μοῦ λές πᾶς μ' ἀγκπῆς.

Μ' ἀγκπῆς καὶ δὲν ζηλεύεις
Ποῦ στὸν κόσμο ἀκόμη ζῶ,
Μ' ἀγκπῆς γιατὶ μὲν μέρκ
Άγκπωμέθα τὰ διῶ! =

Κι' ἀν στὸ ὄπνο τὰ μάτια θὰ κλείσῃ
Στῆς νυχτὸς τὴν μεγάλη σιγή,

Σταυρωμένα τὰ χέρια, θ' ἀρχίσῃ
Τὴ στερνὴ του νὰ πῆ προσευχή.

=Ζῆτησ' ἀπὸ τὸν Ἐψιστό

Νά 'λθω κ' ἐγὼ ειμά σου
Νά ζῶ μὲ τὰ παιγνίδια σου,
Νά ζῶ στὴν ἀγκαλία σου,
Ναὶ, Χαραυγή, νὰ τρέφωμαι
Μ' ἓνα που ἀγνὸ φιλί.

Καὶ χίλια χρόνι ἀν ξτανε
Νά ζήσω τι μὲ μέλει;
Τούτ' ή ψυχὴ μου ή ἀχαρη
Τὸν κόσμο τι τὸν θέλει;
Λουλούδια ποῦ ἐμαράνθησαν
Σ' ἑμένα τι ὠφελοῦν;

Ελα, μαζέ σου πάρε με
Μακρά, μακρά ἀπ' τὸν ἄδη,
Στοὺς οὐρανοὺς νὰ ζήσουμε
Ημέρες χωρὶς βράδυ,
Νιάτα ποῦ πάντ' ἀνθίζουνε,
Ζωὴ χωρὶς καῦμος! =

(Τέλος τοῦ Α' μέρους).

ΤΟ ΠΕΡΙ ΟΜΗΡΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ Κ. Ι. ΒΑΛΕΤΤΑ.

Περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ Κ. Ι. Βαλέττα τοῦ πραγματευομένου περὶ τοῦ βίου τοῦ Ὁμήρου (1), ὅμιλοσεν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ὃ κατὰ τὴν Δύσιν τύπος, θεωρήσας πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτὸς ἀρίστην καὶ ἀκριβεστάτην ἐξιστόρησιν τῶν ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς γραφέντων περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἵκανὴν νὰ χειραγωγήσῃ τὸν σπουδαστὴν μεταξὺ τοῦ δαϊδάλου τῶν γνωμῶν, ὅσκε συνερρόπησαν καὶ συρρηγνύσανται ἀδιακόπως περὶ τὸν πολύπατριν ποιητήν. Λῦτη δὲ η τῶν ξένων σπουδὴ ἀποδεικνύει σὺ μόνον τὴν ἀξιολογότητα τοῦ συγγράμματος, ὅπερ καὶ κιθωτὸν ἐπεκάλεσεν ἔτερος τις σοφὸς, ἄλλα καὶ τὴν πρὸς τὴν μελέτην τῆς ἐλληνιδος φιλοτιμίαν αὐτῶν, καὶ τὴν πρὸς τὰ ημέτερα ἔργα εὑμενῆ συγκατάβασιν τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης.

Ἴδού ἐν περιλήψει τὸ περὶ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ ἀναγινώσκομεν ἐν τοις περιοδικῷ τῆς Γαλλίας (2).

«Καθὼς πάντες οἱ ἀγκπῶντες τὰς μελέτας, οὗτοι καὶ οἱ Κ. Ι. Βαλέττας μόλις ἀποθέτει τὸν κάλαμον

(1) Ὁρα Πανδ. τόρ. ΙΖ', σελ. 504.

(2) Revue moderne, τεῦχος τῆς 10 Σεπτ. 1868 σελ. 366.